

Beslutsunderlag

Styrelsen 200925

Diarienummer: 0068/16

Handläggare: Malin Olsson, Jan Mattsson

Telefon: 031-64 74 14

E-post: malin.olsson@gryaab.se

Återrapportering av aktivitet i handlingsplan – Miljötillstånd Ryaverket

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

Styrelsen godkänner rapport och att dessa skickas till Stadshus AB som slutlig återrapportering av aktivitet i handlingsplan.

Sammanfattning

I samband med ägardialogen den 7 december 2017 fick Gryaab i uppdrag av ägarrådet att skriftlig rapport uppdatera statusbeskrivning av processen avseende nytt miljötillstånd och konsekvenser för Gryaab och delägarna.

2020-01-29 fattade Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslut om ett nytt miljötillstånd för Ryaverket. Gryaabs bedömning är att beslutet var väl avvägt och i väsentliga delar tillgodosett Gryaabs behov. Övriga instanser ansåg inte heller att tillståndet innehöll några betydande avvikelser och beslutet har inte överklagats. Det nya miljötillståndet vann laga kraft 2020-03-04 och denna rapportering bedöms kunna uppnå målet med statusbeskrivning av processen avseende nytt miljötillstånd.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Fram till 2025 bedöms kraven i det nya tillståndet inte få någon effekt på VA-taxan. De investeringsbeslut som då förväntas tas kommer de följande åren medföra en försiktig höjning av Gryaabs avgifter med i storleksordningen 10 procent fram till 2028. Ökningen av Gryaabs avgift kan sedan komma att ske stegvis beroende på när nya anläggningsdelar är klara och tas i bruk.

Fram till 2036 kan avgiften bli 50 till 90 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning. Exempel på anläggningsdelar som varit i funktion länge och som kommer att behöva kompletteras eller ersättas är inloppspumpstationen som varit med sedan starten av Ryaverket, dvs i femtio år, och biobäddarna som närmar sig sin teoretiska tekniska livslängd.

Ovan angivna procentsatser avser skillnaderna i absoluta tal. Utslaget på en ökande befolkning blir siffrorna lägre.

Bedömning ur ekologisk dimension

Med tillståndet följer ett antal villkor som ska uppfyllas. Villkoren avser hur mycket fosfor, kväve och organisk substans (BOD7) som får släppas ut med det behandlade

avloppsvattnet. Hur kemikalier ska hanteras, hygienisering av slam, åtgärder för att minska miljöpåverkan från transporter, buller, lukt, luftutsläpp, säkerhet och energi regleras också i det nya tillståndet.

I villkoren ingår att Gryaab ska kontrollera och underhålla tunnlar och ledningar för att motverka inläckage. I samarbete med ägarkommunerna ska Gryaab verka för att minimera mängden tillskottsvatten som leds till Ryaverket. Tillförseln av oönskade ämnen från industri ska följas upp och får inte tillföras i sådan mängd att reningsprocessen, slamkvaliteten eller recipienten påverkas negativt.

Sammantaget är Gryaabs bedömning att det nya tillståndet ger möjlighet till att fortsätta verksamheten och utveckla den enligt den planering som inletts i samråd med ägarkommunerna.

Bedömning ur social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Samverkan

Dialog har löpande förts i processen avseende nytt Miljötillstånd med Ägarrådet, Gryaabs styrelse och Tekniks ekonomisk delegation.

Ärendet

I föreliggande ärende lämnas förslag på återrapportering till ägarrådet av uppdraget att:

- Slutföra uppdraget att i skriftlig rapport uppdatera statusbeskrivning av processen avseende nytt miljötillstånd och konsekvenser för Gryaab och delägarna.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund till uppdraget

Gryaabs verksamhet vid Ryaverket omfattas av krav på tillstånd för miljöfarlig verksamhet. 2009 ansökte Gryaab och fick tillstånd att behandla organiskt avfall i rökamrarna. Länsstyrelsen ställde då krav på att Gryaab ska komma in med en ansökan om nytt tillstånd för hela verksamheten i god tid, så att ett nytt tillstånd enligt Miljöbalken kunde tas i anspråk under år 2018. Ansökan färdigställdes och lämnades in till Länsstyrelsen i Västra Götaland i september 2017. Den har sedan dess genomgått sedvanlig behandling hos myndigheterna med krav på kompletteringar och remissomgångar. 2020-01-29 fattade Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslut om ett nytt miljötillstånd för Ryaverket. Gryaabs bedömning är att beslutet var väl avvägt och i väsentliga delar tillgodosett Gryaabs behov. Övriga instanser ansåg inte heller att tillståndet innehöll några betydande avvikelser och beslutet har inte överklagats. Det nya miljötillståndet vann laga kraft 2020-03-04.

Återrapportering om miljötillstånd som vunnit laga kraft

Det nya miljötillståndet innebär att Gryaabs uppdrag att behandla avloppsvatten från ägarkommunerna kan fortgå planenligt fram till år 2037, den tid som omfattas av tillståndet. Avloppsvatten från ägarkommunerna kan avledas via Gryaabs tunnelsystem till Ryaverket för behandling precis som idag och kan efter behandling släppas ut i den befintliga utsläppspunkten vid Rya Nabbe strax väster om Älvsborgsbron.

Tillståndet ger Gryaab möjlighet att maximalt under en vecka ta emot avloppsvatten som motsvarar mängden organisk substans från 1 850 000 personer. I denna mängd ingår

avloppsvatten från industri, personer som pendlar in i området och turister och andra som vistas här tillfälligt.

Med tillståndet följer ett antal villkor som ska uppfyllas. Villkoren avser hur mycket fosfor, kväve och organisk substans (BOD7) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet. Hur kemikalier ska hanteras, hygienisering av slam, åtgärder för att minska miljöpåverkan från transporter, buller, lukt, luftutsläpp, säkerhet och energi regleras också i det nya tillståndet.

I villkoren ingår att Gryaab ska kontrollera och underhålla tunnlar och ledningar för att motverka inläckage. I samarbete med ägarkommunerna ska Gryaab verka för att minimera mängden tillskottsvatten som leds till Ryaverket. Tillförseln av oönskade ämnen från industri ska följas upp och får inte tillföras i sådan mängd att reningsprocessen, slamkvaliteten eller recipienten påverkas negativt.

Inom 5 år, senast i mars 2025, ska Gryaab redovisa en plan för hur reningsverket kan byggas ut för att ytterligare minska utsläppen till recipienten, Rivö fjord. De utsläppsnivåer som ska uppnås efter utbyggnaden ska vara i samklang med de utsläppskrav som nyligen införts för de större avloppsreningsverken i Stockholm. Förutom krav på minskade utsläpp av näringsämnen och organisk substans ska frågan om hur läkemedelsrester och andra miljöfarliga ämnen kan minskas utredas under en prövotid. Även läckaget av metan från slamhanteringen ska utredas och Gryaab ska lämna förslag på hur det ska minska.

Sammantaget är Gryaabs bedömning att det nya tillståndet ger möjlighet till att fortsätta verksamheten och utveckla den enligt den planering som inletts i samråd med ägarkommunerna. Tillståndet planeras tas i anspråk 1 januari 2021 och det gäller till och med 31 december 2036 vilket medger att anläggningarna kan förbättras och utvecklas i en rimlig takt.

Konsekvenser fram till 2025

Arbetet kring utredningarna av en utbyggnad av Ryaverket har inletts och en organisationsplan har formerats i Gryaab organisationen. En programledare för att leda och samordna arbetet har anställts fr o m 1 september 2020. Ett antal olika delutredningar ingår och de måste bedrivas parallellt för att ett samlat resultat ska kunna redovisas 2025.

Prövotidsutredningarna om miljöfarliga ämnen och metangas från slamhanteringen ska vara klara och lämnas in till miljöprövningsdelegationen tre år efter att tillståndet tagits i anspråk (31 december 2024).

Utredningarna kring utbyggnaden av Ryaverket ska 2025 nått så långt att en programhandling med nya reningsprocesser, fysisk utformning och beskrivning av miljökonsekvenser kan redovisas. I programhandlingen ska ingå en genomförandeplan som inkluderar tidplan, organisation, kostnadskalkyl och underlag för fortsatt projektering.

Den totala kostnaden för utredningarna bedöms till 30–60 miljoner kr fördelade på de fem åren. Summan avser både intern och extern tid.

Miljöprövningsdelegationen lyfte i beslutet fram några punkter avseende utredningarna som de fäste särskild stor vikt vid:

- Åtgärder för att förbättra reningen av BOD, fosfor och kväve inklusive behovet av att reducera ammoniakkväve.
- Tillskottsvatten.
- Ämnen som i övrigt kan vara aktuella enligt Havs och vattenmyndighetens föreskrifter (2013:19) om prioriterade ämnen och särskilt förorenande ämnen.
- Lokalisering och teknikval ska avgöras i tillståndsprovningen av den nya anläggningen. Miljöprövningsdelegationen har noterat att Gryaab har arrenderat mark intill Ryaverket där nya anläggningsdelar kan byggas. Miljöprövningsdelegationen lyfter här att myndigheten har sista ordet avseende lokaliseringen. Det Miljöprövningsdelegationen flaggar för är dels att det ska vara en lämplig plats som väljs och dels att den har en tillräckligt stor yta för att rymma de kompletterande reningsåtgärder som Miljöprövningsdelegationen efterlyser.
- I ovanstående resonemang inkluderas även utsläppspunkten. I den provning som genomförts tryckte Länsstyrelsen ganska hårt på att Gryaab utredde en utsläppspunkt längre västerut. Länsstyrelsen menade att en flytt till ett läge under språngskiktet väster om Vinga skulle förbättra utspädningsförhållandena avsevärt samtidigt som innerskärgården avlastades. Gryaabs utredningar visade på mycket stora kostnader för att anlägga en sådan ledning samtidigt som effekterna i djupvattnet av ett utsläpp med behandlat avloppsvatten är dåligt kända. Med hänvisning till försiktighetsprincipen ansåg Gryaab att det var bättre att behålla nuvarande utsläppspunkt. Länsstyrelsen och Miljöprövningsdelegationen accepterade detta och släppte den frågan i den nu avslutade provningen. I beslutet tar dock Miljöprövningsdelegationen upp den på nytt och poängterar att den ska ingå i lokaliseringsutredningen för nya anläggningar.
- Miljöprövningsdelegationen lyfter också att alternativa tekniska lösningar ska presenteras inför beslutet om tillstånd för en ny anläggning.
- Befolknings- och flödesprognoser föreslås göras för tidsperioden fram till 2070. Gryaab har tagit fasta på detta inför arbetet med den nya anläggningen.

Under utredningarna behöver samråd ske under hand med ägarkommunerna och även Länsstyrelsen.

Nya krav avseende anslutning av samhällen och kommuner

Miljöprövningsdelegationen har i tillståndet angivit att tätorterna Älvängen, Hindås, Rävlanda-Hällingsjö, Diseröd samt Sjövik kan anslutas till Ryaverket inom ramen för tillståndet. Om det blir aktuellt att ansluta ytterligare tätorter av betydelse inom delägarkommunerna eller i andra kommuner i framtiden så krävs det minst en anmälan till tillsynsmyndigheten, för att bedöma om belastningsökningen ryms inom Ryaverkets tillstånd.

Efter det att ansökan lämnades in har Bollebygd kommun blivit delägare i Gryaab och önskar ansluta avloppsvatten senast sista december 2025. Kungälv kommun planerar för att ansluta förutom Diseröd, Kode och Marstrand under 2020-talet.

Gryaab har därför i samarbete med de aktuella kommunerna inlett arbetet med att anmäla anslutning av dessa tätorter. Gryaabs bedömning är att den ökade tillförseln av avloppsvatten ryms inom det nya tillståndet och att det finns kapacitet att behandla vattnet vid Ryaverket.

Anslutningarna bedöms också vara bäst för miljön totalt sett med hänsyn till förhållandena vid Bollebygds, Kode och Marstrands nuvarande avloppsreningsverk och Ryaverket och deras recipienter.

Ekonomiska konsekvenser

Fram till 2025 bedöms kraven i det nya tillståndet inte få någon effekt på VA-taxan. De investeringsbeslut som då förväntas tas kommer de följande åren medföra en försiktig höjning av Gryaabs avgifter med i storleksordningen 10 procent fram till 2028. Ökningen av Gryaabs avgift kan sedan komma att ske stegvis beroende på när nya anläggningsdelar är klara och tas i bruk.

Fram till 2036 kan avgiften bli 50 till 90 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning. Exempel på anläggningsdelar som varit i funktion länge och som kommer att behöva kompletteras eller ersättas är inloppspumpstationen som varit med sedan starten av Ryaverket, dvs i femtio år, och biobäddarna som närmar sig sin teoretiska tekniska livslängd.

Ovan angivna procentsatser avser skillnaderna i absoluta tal. Utslaget på en ökande befolkning blir siffrorna lägre.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets bedömning

Nytt miljötillståndet för Ryaverket vann laga kraft 2020-03-04 och denna rapportering bedöms kunna uppnå målet med statusbeskrivning av processen avseende nytt miljötillstånd.

Styrelsen föreslås godkänna rapporten och att den skickas till Stadshus AB som återrapportering av aktivitet i handlingsplan.